

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

K A L M A R S U N D S L E D E N

Etapp 3 Skeppevik- Bröms 8 km

1. Vandringsleden fortsätter från Skeppevik genom vacker skogsterräng – eller längs stranden om man så vill – till Järnsida, ett stugområde med badplats och primitiv toalett. I skogsdungen alldeles ovanför sjöbodarna finns ett mäktigt bronsåldersröse (se vägvisning) som kan vara värt att titta på. Längs strandkanten – med dess vida utblick över sundet – finns rester av försvarsanläggningar från gångna ofärdstider (skyttevärn från 1600-talet och senare, kanonplattor från senaste krigstiden). Rastplats med vindskydd, eldningsplats och toalett.

2. Vid sjöbodarna i Grisbäck finns också tydliga lämningar av skyttevärn och man påminns ännu en gång om att man är i en gränsbygd som åtskilliga gånger ödelagts av krigshandlingar av danskar och svenskar. Det gamla ålfiskeläget med ortstypiska båtar, sjöbodar och garnhage har bevarat sin ålderdomliga karaktär. Här kan man välja att antingen följa den markerade leden upp mot Grisbäcks by eller förlänga vandringen ett par kilometer genom att gå runt Grisbäcks udde. Den markerade leden passerar genom Grisbäcks by, en väl sammanhållen bybildning med historisk förankring. Här bodde de svenskar rådsherrarna i samband med mötet mellan Kristian III och Gustav Vasa i september 1541. Bynamnet har under seklerna växlat från Gåsebäck och Gräsbäck till Grisbäck. Leden följer sedan vägen upp mot E 22 men viker efter ca 400 m av mot söder.

3. Grisbäck väderkvarn är en av de två ännu bevarade väderkvarnarna i Söderåkra socken. Den ligger ca 200 m från den markerade leden.

4. Vid den numera nedlagda festplatsen är man framme i Södra Kärr, ett av de först exploaterade stugområdena i kommunen. Det började bebyggas redan på 1930-talet. Den regelbundna bebyggelsen i det natursköna området har en obestridlig charm. Numera är flera av fritidshusen inrättade till permanentbostäder. I områdets östligaste del ligger Nötholmen med badplats, toaletter och vatten.

5. Alldeles före badplatsen går leden genom en smal passage över en privattomt in på Grämkulla marker. Man vandrar genom den vackra hagens övre del men bör inte försumma en avstickare ner till den gamla hamn- och varvsplatsen – här liksom vid Järnsida och Skeppevik har det byggts segelfartyg – där en liten metallplatta på marken påminner om den tradition som berättar att just här ilandfördes Heliga Birgittas stoft på hemfärden från Rom via Öland till Vadstena år 1374.

6. Via en enkel gångbro passeras Brömsebacken, som intill 1658 var gräns mellan Danmark och Sverige men nu är gränsbäck mellan Blekinge och Småland, Karlskrona och Torsås kommuner. På Blekingesidan – på mark som tillhör gården Danska Bröms – ligger resterna av Brömsehus fäste, en borgplan med omgivande vallgrav. På åkern omedelbart sydost om borgkullen ägde med största sannolikhet det berömda kungamötet mellan Kristian III och Gustav Vasa rum i september 1541. Det svenska lägret var – förutom i Grisbäck – lokaliserat till holmen Stackaskär som ligger strax utanför Grämkulla.

7. Från Brömsehus leder en spångad stig längs Brömsebacken upp till fredstenen i Bröms. Där finns parkering och informationstavla. Ca 300 m från fredstenen ligger Rastplats Bröms som byggdes 1995. Där kan man bl a se en utställning om forntid, medeltid m m. Man får också information om traktens geografi, flora, fauna och kulturhistoria samt utflyktsmål och vandringsleder. Sommartid är rastplatsens informationskiosk bemannad.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

Kalmarsundsleden och Torsåsleden

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

K A L M A R S U N D S L E D E N

Ettapp 1 Fulvik – Påboda 9 km

1. Kalmarsundsleden går längs kusten i Torsås kommun. Den börjar vid Fulvik. Härifrån kan man vandra ut på Örarevets naturreservat. Örarevet är en två km lång rullstensås som skjuter ut i Kalmarsund. Området är säreget med kort gräsmark och enbuskvegetation och för övrigt sällsynta växter och ett rikt fågelliv. På Svartö och N och S Sandholmarna intill Fulviks badplats finns en av Nordens få häckningsplatser för mellanskarven (ålakråkan).

2. Vandringsleden går från parkeringsplatsen söderut genom lilla bygatan och viker snart in i hagmarkerna i Gunnarstorp. Här passerar man en numera nedlagd anläggning som från 1920-talet och in på 1970-talet var välkänd som Widebergs trädgård (blomster- och djurpark). Nere vid sjöbodarna i Gunnarstorp ligger den berömda "båtstan", som "är ett inhägnat område som inom sig även rymmer sjöbodar och garnhagar och vars tandade strandkontur har att uppvisa över tjugo båtplatser eller kåsor. De bildar en imponerande samling och en av de bästa bevarade anläggningar i sitt slag" (Kalmar läns fornminnesförenings meddelanden 1938).

3. Leden följer därefter sjökanten ett stycke och kommer sedan upp på den belagda vägen mot Djursvik vid Åds f d småskola. Före centraliseringens och skolskjutsarnas tid fanns dylika små skolhus på ett stort antal platser i kommunen.

4. Ca 4 km från utgångspunkten passerar man över Bruatorpsån och är därmed framme i Djursvik, som är en gammal lastage- och varvsplats, där sjöfart och virkesskeppning var rätt betydande under 1800-talet och 1900-talets början. Här byggdes och reparerades segelskutor av skickliga fartygsbyggare. I de vackra bostadshusen bodde träpatroner, skeppare och annat sjöfolk. Fortfarande är Djursvik en omtyckt bostadsort, och söder om det gamla samhället finns en omfattande sommarstugebebyggelse tillkommen efter 1950. En liten badplats vid Djursvik.

5. Från Djursvik går leden genom omväxlande löv- och barrskogshagar. På Påbonäs marker ligger en rastplats med skärmskydd, eldstad och enkel toalett. Vid Påbonäs gård ligger alldeles invid vattnet den cirkelrunda borgplan som jämte vallgraven norr därom är de synliga resterna av Påbonäs borg med anor från vikinga- eller tidig medeltid. I dokumenten figurerar borgen bl a i samband med att området med kringliggande gårdar 1392 inlöstes från dess dåvarande ägare Vicke von Witzten för 1200 lödiga mark. Omedelbart öster om borgplanen passerar man en sten om vilken traditionen säger att gårdsfolket ville flytta den, men i en dröm varnades man att gården skulle brinna om så skedde, och därför ligger stenen ännu kvar. En annan sägen som är knuten till gården talar om en guldhöna med kycklingar som varit synlig i vallgraven.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

K A L M A R S U N D S L E D E N

Etapp 2 Påboda - Skeppevik 8 km

1. Från Påboda går leden sedan vidare mot Ragnabo. Leden viker av mot Lerhamn där den går längs de fågelrika vikarna. På sommaren är stränderna med sina små badplatser befolkade av fritidsstugornas invånare och andra semesterfirare. Strax söder om Ragnabo, om man väljer att gå längs med kusten, finns en liten badplats som heter Ekkläppen. Där finns även tillgång till toalett och sopställ.
2. I Bergkvara kommer man först till Enebacken stugområde och Dalskärs camping. Där Saltskärsvägen slutar i norr ligger ett båtbyggeri och en fiskehamn, intressanta för sina ortstypiska produkter.
3. På Dalskär Camping finns kiosk, matservering, övernattningsstugor, toaletter, bastu, telefon, båt- och cykeluthyrning m m. I mån av tillgång upplåtes övernattningsstugorna till vandrare för enstaka övernattningar till förmånspris. På Dalskär ligger en gammal skeppsmedja som togs i bruk i seklets början och där verksamheten bedrevs av den närmast legendariske skeppsmeden Edvin Branting in på 1970-talet. Vid vägen in mot samhället ligger Bergkvara småbåts och gästhamn. Bergkvara samhälle är känt för sina gamla sjöfartstraditioner. Där finns idag en levande handelshamn med huvudsakligen träexport, men det var på 1800-talet som Bergkvara hade sin storhetstid med landets näst största segelflotta. Vacker bebyggelse från den tiden kan man se längs Storgatan (de gamla handelsgårdarna och skepparstugorna) och i övrigt studera epoken i Sjöfartsmuséet. En sevärdhet är också butikskomplexet Blå Hallen. Leden följer Storgatan och Hamngatan.
4. Där Hamngatan slutar vid Badudden kommer man in i Sjöhagen, en typisk strandhage, så gott som helt orörd av bebyggelse eller annan exploatering. Vid dom fågelrika vikarna i Skällenäs och Kärrabo finns ett utsiktstorn där man kan sitta och fika och njuta av utsikten över sundet. Efter ca 4 km vandring från Bergkvara kommer man till Skeppevik med dess stugområde och badplats. Här finns parkering, toaletter, kiosk, servering, telefon och vatten

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 4 Bröms - Gåsabo 11 km

1. Torsåsleden börjar vid fredstenen som restes 1915 till minne av freden i Brömsebro 1645. I närheten av fredstenen i östlig riktning ligger Brömsehus fästning, en borgplan med omgivande vallgrav.
2. Öningaryds hållplats. Här gick den smalspåriga järnvägen Östra Blekinge järnväg (1.067 mm spår). Järnvägen drevs sedermera av SJ och lades ner 1965.
3. Appleryds skola slutade att fungera som byskola år 1956. Här kan enkel övernattnings ske. Det finns 8 sängplatser och en del lösa madrasser. Tillgång till kök och toalett. Medtag sovsäck. Nyckel finns i granngården hos Arnold och Rosa Olsson.
4. Tomtgrund från ett båtsmanstorp som sist beboddes av Anton Apel, byns siste båtsman. Vägen ni promenerar mellan 3 och 5 är mycket gammal landsväg med sträckning sedan medeltiden.
5. Väderkvarnen i Väghyltan har funnits i ca 80 år på den plats den idag är belägen; den lär ha stått på ytterligare 2 platser. Ej använd sedan 1920-talet. Torsås hembygdsförening har hand om kvarnens skötsel. När ni befinner er vid väderkvarnen måste ni titta på andra sidan vägen, där det går ardennerhästar i bete. Det är en ovanlig syn i Sverige idag. Grunden av en gammal såg finns vid vägen mot Gåsabo.
6. Varggropen i Väghyltan. Vargen var ett stort problem fram till mitten av 1800-talet och människorna byggde därför varggropar för att fånga in dem. En djup grop grävdes och täcktes med ris och på en spetsad stolpe i mitten agnades ett bete. Denna varggrop lär ha varit djupare men i övrigt välbevarad.
7. Ni har nu kommit till Gåsabo och går förbi en mycket fin gårdsmiljö med beteshagar och stenmurar.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 5 Gåsabo - Iglasjön 20 km

1. Tunnslätten. Ett torp med stenladugård, tyvärr har taket förfallit. Bebyggd fram till femtiotalet. På 30-talet bodde här en man som tämjde en tjur som han både körde och red. Tjuren började bli ilska efter ett tag så mannen anmälde honom till slakt, men tjuren hann att stänga ihjäl honom dagen innan den skulle slaktas.
2. Ringdals torp. En vällagd stenmur, ca 100 år gammal lagd av stenhuggare Ringdal
3. Jungfrukullagrinden. Se upp, här sägs det att det spökar...
4. Trollefjäll – Fröbbestorp – Kronhallarna förbinds av en gammal stadsväg.
5. Ca 200 m söder om leden ligger Kronhallen som från början av 1800-talet är ett gränsmärke. Tillkom efter en process om marken mellan bönderna i Fröbbestorp och på blekingesidan. Har en märkning med fem ringar.
6. Ulvasjön. Här finns allmän badplats med brygga. Även eldplatser är uppbyggda och klara att använda.
7. "Birka kille", gammal offerkälla, som aldrig lär ha sinat. Passa på och släck törsten och fyll på vattenflaska.
8. Mörtenabbens gård, dess mangårdsbyggnad uppfördes år 1745.
9. Ca 20 m från leden ligger rester av en linbastu och lite längre fram rester av gamla torp.
10. Christians sten. Enligt sägnen skall en dansk kung, Christian, bestigit sin häst med hjälp av denna sten. En kungakrona, tyvärr skadad, finns inhuggen i stenen. Här kommer även stadsvägen från Skärgöl.
11. Lomsjön. I området finns ett stort antal gamla husgrunder och lämningar av torp.
12. Skärgölen. Observera att detta är en privat badplats!
13. Iglasjön. Här finns allmän badplats och toalett. Parkering och anslagstavla. Grillplats.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 6 Iglasjön - St Hyltan 9 km

1. Vandringsleden fortsätter från Iglasjön genom vacker skogsterräng.
2. Ni kommer nu till Hallasjö by som tar er tillbaka till 1700-talet. Byns ålderdomliga byggnader är mycket välbevarade. Vippestenen är en stor sten som är 35 ton tung och belägen på en berghäll. Om man knuffar på stenen kan man få den att vipa, därav namnet.
3. I byns norra del finns en fornlämning i form av en kolerakyrkogård. Ena halvan av impedimentet har grävts bort och vid detta arbete påträffades ben efter människor. Ett träkors har rests på kullens bevarade del. Kullen är beväxt med ekar och vildapel. Platsen har folktradition namnet kyrkogården. När man är vid kyrkogården kan man fortsätta på en alternativväg och kommer då fram vid Bränderås by.
4. Ni går nu en sträcka på ca två km med tät barrskog på båda sidor. Strax innan ni kommer fram till Strömsberg blir landskapet något öppnare.
5. Labbekulla. En kulle med en artrik flora, ta en titt, men tänk på att de kan vara fridlysta.
6. Bränderås by. En by med ett tidstypisk bebyggelseläge, med ålderdomliga och välbevarande inslag. Byn är en gammal gränsby med traditioner knutna till de dansksvenska krigerna. Här kan ni antingen gå landsvägen eller gå in i byn. Hos Gun-Britt Robertsson i Bränderås finns en modell av Bränderås by som den såg ut på 1600 – 1700-talet. Det går bra att fråga vem som helst i byn för visning.
7. Skjutstenen. Ett stort flyttblock, som enligt traditionen användes som värn vid ett av danskarna anfall. Bakom stenen låg en bonde och sköt och hans hustru laddade. Resultatet blev att danskarna skrämdes på flykten.
8. Här finns två stycken restaurerade och användbara linugnar. Den ena är försedd med galt. I galten eldades med långved ca 2 m och linet lades över valvet och torkades.
9. Källdrag.
10. Här har legat ett Båtmanstorp. Ganska nära Båtmanstorpets låg ytterligare ett hus vars ägare hette Tilda och John Andersson. De hade två barn Per och Karl. Per Andersson flyttade till Stuvehyltan. Han dog 1986. Några uppgifter om huset övrigt finns inte.
11. Brantaberg ligger mitt emot Rävkillamossen, ett stup på ca 10 m, därav namnet
12. Nu kommer ni till ett vägskäl. Här finns en anslagtavla med en karta över Bränderåsen. Där finns mycket att se från gamla tider. Kartan sträcker sig ner till Blekingegränsen.
13. Ladugårdsgrund. När man ser denna grund förundras man över dess litenhet. Båsen är så små, så små. Markering 14,15,16 har utgått.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 7 St Hyltan – Gullabo 14 km

1. Slingerhallarna. Har troligen fått sitt namn av att vägen slingrar sig
2. Femstenaröset. Ett gränsmärke för byarna Simnemåla, Fagerhyltan, Råbäcksmåla och Juansbo.
3. En liten bit från vägen finns en mycket stor enbuske.
4. Mogranen är en av de största granarna i Gullabo församling. Stammen är 297 cm i omkrets och diametern är 94,5 cm i brösthöjd.
5. Vi befinner oss vid en gammal boplats som kallas Bökmerås. Det finns 3 – 4 gamla husgrunder inom detta område. Under senare hälften av 1700-talet bodde torparen Per Svensson med hustru Elin och barn på någon av de gamla husgrunderna. Sissa Pettersdotter född 1822 och död 1912, var den sista som bodde här. Under några år bedrev hon lanthandel på platsen. Det finns en alternativväg vid Bökmerås över Hästmahultsmåla och då kommer man fram vid Brändatall.
6. Nu befinner vi oss i Hästmahult, träslöjdens Mekka. Från omkring 1870-talet och fram till 1950, var det många slöjdare som mer eller mindre livnärde sig på handslöjd.
7. Här vid Brändatall finns det rester efter ett tiotal gamla boplatser. I den av Gullabo Hembygdsförening restaurerade backstugan bodde Andreas Svensson född 1818 och död 1896. Efter makarnas död förföll backstugan. Stugan är öppen under sommaren, så att besökare kan se begrunda hur de allra fattigaste bodde för hundra år sedan. Här finns också en rastplats med bord och stolar och toalett.
8. På denna plats har det funnits en skvalt- eller klubbkvarn, som troligen användes till slutet av 1800-talet. Under höst- vårmånader var det tydligt tillräckligt vattenflöde för att driva en mindre kvarn.
9. Öjebomåla ska enligt uppgift vara den näst äldsta gården i Sverige som varit i samma släkts ägo. Byn nämns i hävderna från tider från digerdöden på 1350-talet. Numera är byn delad i två gårdar, men ägs av samma släkt.
10. Vandringsleden fortsätter från Öjebomåla till Kroksmåla. På de gamla odlingarna och betesmarkerna växer det bland annat blåsippor tidigt på våren, liljekonvalj under försommaren och under juli månad blommar den kryddoftande gulmåran.
11. På andra sidan vägen finns Boslöjd, som har både tillverkning och försäljning av slöjd.
12. Vi är nu framme i Gullabo och passerar Martin Olofssons Hem-och Konstslöjd.
13. Gullabo Hembygdsgrd.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 8 Gullabo – Degerhyltan 6 km

1. Ni befinner er nu vid Blå Källa, omtalad i hävderna från Digerdödens dagar på 1350-talet. Byarna Kroksmåla, Blomstermåla, Binnaretorp och Kyrkebo möts här.
2. Gullaboby järnvägsstation. Detta originella stationshus och hela järnvägen Torsås – Gullaboby invigdes den 15 september 1917. Någon gång i slutet på 1940-talet gick det sista godståget på järnvägslinjen. Stationshuset inrymmer numera bland annat lärosalar till Gullabo skola.
3. Här finns rester av en mycket gammal kvarndamm, där Binnaretorps by hade en skvaltkvarn. Kvarnen har varit i bruk till slutet av 1800-talet.
4. Rövareflyet. Informationstavla.
5. Bodhyltan. I byn, på båda sidor om leden, finns intressanta lämningar efter backstugor. Enligt hörsägen troligtvis bebodda under 1700-talet. Vidare finns i byn socknens äldsta skolhus och en linbasta.
6. Mogrinden. Här finns rastplats och anslagstavla med anteckningar gjorda av människor som passerat platsen. Skriv gärna några ord.
7. Nu kommer vi till en husgrund från före detta Törnemåla skola.
8. På söder sida om leden finns grundmurar efter en backstuga. Här bodde tre bröder; Erik, Karl och Gustav Jonsson. Erik levde längst av bröderna och dog omkring 1915. Bröderna tillverkade lieorvar, räfsor och träskor. Fisket i bäcken bredvid gav ett viktigt tillskott till uppehållet.
9. Husgrund. På denna plats drev Petter Bredman affär till omkring 1900. Efter konkurs såldes huset för avflyttning. Här byggdes omkring 1910 ett nytt hus, som 1932 flyttades till Petamåla. Det originella med husgrunden är att det har varit tre källare under huset.
10. Cirka 300 meter från leden ligger Blommastugan i Törnemåla. Här bodde båtsman Blomma i slutet av 1800-talet. Stugan renoverades 1991 av hembygdsföreningen i Gullabo. Här kan man övernatta. Brunn och utedass på gården. Medtag stormkök, (elektricitet finns ej).
11. Degerhyltan. Slätteräng och blandlövhage. Informationstavla.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 9 Degerhylltan – Östergården

1. Här finns en Slaggvarp.
2. Karsjön. Upprensad oas med gott om både sjöfågel, storvilt och växtlighet.
3. Torkugn för lin. Rester av en kvarn.
4. Kristinas torp.
5. Västes torp, Tjárdal. Den sista som bodde där hette Gustav Västerdal.
6. Fattigstugetomten. Här fanns tidigare en fattigstuga för traktens mindre bemedlade. Torkugn för lin.
7. Karls kammare. grotta där det sägs att soldaten Karl gömde sig undan kriget. Omges av fornåkrar med slaggvarp. Informationstavla.
8. Rester av en backstuga. Öster om vandringsleden finns nu Strömby Naturresevat. Reservatet karakteriseras av "en äldre barrblandskog med naturskogskaraktär." Barrnaturskogar av denna typ och storlek är ovanliga i regionen och därför mycket skyddsvärda. Skogens medelålder är ca 100 år men hela området är olikåldrat, flerskiktat och mycket varierat. På sina håll i skogen växer riktigt grova, månghundraåriga tallar.
9. Grunden efter väderkvarnen som numera finns i Grisbäck. Stora Gertruds grotta, omgiven av odlingslandskap. Tjárdal. Här fanns tidigare en tjärfabrik.
10. Milastenen. Enligt sägen är det 1 mil fågelvägen mellan kyrkorna i Påryd, Torsås, Gullabo och Söderåkra.
11. Varggrop.
12. Petter Erlands klocka.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 10 Östergården - Fastlycke 20 km

1. Torvmosse.
2. Sågverk, spånhyvel och vattenhjul.
3. Madhuset. Möjlighet till övernattnng. Informationstavla.
4. Bönehall. När Söderåkra kyrka brann på 1600-talet flyttades gudstjänsterna hit istället.
5. Vid vägen genom Hulebäck finns många sevärdheter vilka är utmärkta med skyltar t ex kolmila, toalett och madhus.
6. I Såghultet var det trädgårdsmästeri i början av 1900-talet. Där fanns växthus, husgrunder och äppelkällare.
7. 1 km längre fram var det tre hus. Det kallades Karl Pitsatomterna.
8. Lite längre fram är det hålor i stenhällen som en annan sten troligen har slipat. En torkugn för lin ligger också i närheten.
9. Här finns fina odlingsrösen, garveri och en husgrund. I backen bortom huset vid vägskälet stod "fattighuset" för Hulebäck och Norra Gullabo. I gränsen mellan byarna finns en sten rest i stenvuren. Vid vägen åt Norra Gullabo finns Sme´ns lycka.
10. Vattenkvarnen i N:a Gullabo är välbevarad och helt funktionsduglig. Kvarnen byggdes 1882 och var igång fram till 1920-talet.
11. N:a Gullabo såg och kvarn. Om man har tur kan man få syn på strömstaren här. Informationstavla.
12. Tjärdal.
13. Gisemåla skola . Övernattningsmöjlighet. Tillgång till kök och toalett. Medtag sovsäck.
14. Varggrop en bit innanför skogsbrynet(följ skyltarna). Speciellt intressant för att den ärstensatt.

VANDRINGSLEDER I TORSÅS KOMMUN

T O R S Å S L E D E N

Etapp 11 Fastlycke – Fulvik 14 km

1. Skarptorpet. Stugan byggdes på 1850-talet. Var bebodd fram till 1941 av änkan Anna Sunesson.
2. Domarring i Wärnanässkogen. Sju stora sandstenblock lagda i vid ring. Låg vid en havsvik på stenåldern. Lite längre upp rena sjösanden i svackor mellan backarna. "Valfiskabenet" som förvaras i källaren i Halltorps kyrka är funnet vid odlingsarbeten här i Römassen på 1800-talet. Det är bestämt till det femte revbenet på en kaskelottval.
3. Glasholms hållplats med banvaktarstuga låg vid Kalmar – Torsås järnväg som invigdes 1899 och nedlades 1965.
4. Gravfält med flera stensättningar och 32 resta stenar av vilka "flera äro fallna".
5. Gravfält på ås i skogen. Längst i söder en gravhög i måttlig storlek, Längre upp två skeppssättningar och några resta stenar som syns ganska dåligt.
6. Rastplats vid E 22.
7. Leden går nu rakt söderut. Under en vandring på ca 2 km finns fornminnen och rösen på båda sidor om leden. Här finns också Stufvenäs källa. Informationstavla.
8. Stufvenäs Gästgifveri. Här finns möjlighet att övernatta och äta. Från gästgifveriets sjöstuga finns en förnämlig utsikt över den riksbekanta skarvkolonin.
9. Blårör. Bronsåldersröse av imponerande mått.
10. I kustbandet syns ålakraåkornas öar. Mellanskarvskolonin på Svartö utanför Stufvenäs är den största i landet. Skarvarna kom hit i mitten av 1930-talet och stammen har under de senare åren vuxit kraftigt. Även den närbelägna N. Sandholmen, i viss mån